Ton Smerdel

Moji psalmi

22499

Ton Smerdel

Moji psalmi

1968.
Izdalo Hrvatsko književno društvo sv. Ćirila i Metoda, Zagreb
Trg Kralja Tomislava 21
Tisak: „Tipografija" Đakovo

Blistaju i na suncu gore svi zrenici
Cvjetovi su s krila pozlaćenih arhanđela
išetali iz crkvice drevne
Izgorjeli su svi zrenici
Ostadoše čempresi i maslinici

*

Beskonačnost jutra čemprese zove
Jedan za drugim sporo sporo idu na vrh brda
što blista pred okom u sunčanu sjaju
Idu
koračaju
Još se umorili nisu
Stupaju od davnih proljeća
kao sva braća njihova
U tom hodu i s tim koracima
čar krasote rasta svoga
za oči Čovjekove nose

*

Bit je praha srca tvoga
sve bliže tajanstvenoj vodi
U slutnji slušaš
kako Sjene govore:
Otrovni su vali
bez Grančice čarobne bliže ti ne hodi
jer velikoj Sjeni nad tobom
prepune su oči mraka
Pita srce žalosno:
Gdje je blještav korak Sunčeva traka

*

Boli ta rana i krvari
Uskoro će Suton rumen rasuti
Trepću borove iglice
grimiznim sjajem dršću
Onda ćeš čuti Tišinu
u kojoj bi Netko htio biti pokopan
no grobara niotkud nema!

*

Bio si daleko na stazi svojoj
gotovo izgubljen
sa crnim pticama na dlanu
Sanje mrtvih riba tvoje srce sada búde
i On izdaleka prema tebi
uz osmijeh svoje blage pruža ruke.

*

Bolest mu je tijelo iscrpla
Postelja ga čvrsto zagrlila
Njegov još je samo dah
Htio bi barem još jednom pružiti ruku
za Ljupkošću što se eto
češće kao nedostižna javlja
al Snage s Voljom odjurile
Potoci brzaci u more bolova
Nestale
obamrle
Sad u očima se često viđenje objavljuje
modro bez radosnih modrina
On sluti ono što je prošlo
Predaje se gorkoj Sadašnjosti
Netko od njega jači
za drugo Svjetlo
njegov tamni ugasit će Dah

*

Cvatu propupali zvukovi
jedne davne čuvene
Brahmsove skladbe
U njoj sva je duša
osmijeh rana Proljeća
ususret sama Nepoznatom kročila

Ti drhtiš
prožet uspomenom
osjećajući svoje slabe moći
jer u svemu onom što sad slušaš
srce tvoje proživljeno pamti

*

Čempresi ne govore o sebi
već za suncem kreću
tim konjem ognjenim s grivom plamenom

*

Često se odmorilo tijelo pod tom maslinom
zalutalom iz nekad bujna maslinika
jer su osjetile oči
kako blista s ruba hridine lišće njezino
da s nemirnom se brati pučinom
Pa ti se sada sjećaš maglom okružen
čvoraste one masline

Zbog toga i jesi suncem mašte obasjan
dok se na vrh iz gluhe penješ doline

*

Čini se da aloji cvjetove nude
i sporo u tamu brode
ocvalosti svoje
Sklopio Dan je zjene vedre svoje

A Čovjek je sam
i svako veče sluša kako netko napjeve pjeva
neiscrpne žalosti pune zvučnog sjaja
Pergolesijeve S t a b a t M a t e r

*

Često po danu vjetrovi blijedi
Sunčeve lome dlanove blijede
Često u noći vjetrovi crni
rastjeruju radosna mjesečasta stopala

*

Davno je odletjelo zanosno krilo varke
cvrčkova zanosna pjeva
kad je odšumio sunčani slap
U srcu ostao naslućeni srh
S tugom vidiš da su zamaglile Magle
osamljeni u modrini vrh

*

Dolaze li s tugom tvojom i ti oblaci
umorni
umorni
sa sjećanjem nekadašnjim
o suncu u kosama svojim
Nad morem i poljem razdali su srca svoja
Sad vjetrom raskinuti
povijušama slični travama
nestaju u jesenjskim maglama

*

Duga je staza do obećana Vrta
Srce tvoje tugom ogorčeno
u buni svojoj prividno je klonulo
Vedrine sluti tvoja duša

Nespokojna bdije
U Bdijenju nanizanih riječi
Često Vapaj lelujavi zveči

*

Duh Tišinâ vedro dušu opija
Sva blistava
radosno oko djeteta
na Dlanove hrli
i na Krilo gdje rukoveti cvatu
jantarastih suncokreta
Duh Tišinâ naše Tajne znade
rasape srca i sve šture nade

*

Guste kiše
kroz limene cijevi
jesensku pjevaju pjesmu
o
cestama blatnim
cestama neprohodnim

*

Gorčinom ogorčena jedna Parka
Klupko svoje odvija
da srce čovjekovo ispuni
sivim Nadama
Drhte prsti majke koja čedo povija
Iz oka djeteta sjaje
ljupkost divljih cvjetova

*

Grgolji
i
zove potok bezimeni
Oko tebe Jesen sunca dlanove svoje

Tužan je pogled
na daleki u završku jablana
na suncu
treptav i nasmijan list

*

Gle
nad tobom radosno leti jedna lastavica
Krila su joj puna sunca
i sa njom kličeš Njemu
U rosnoj travi osunčan je korak tvoj

*

Htjela ruka smiona
da dohvati jedro na pučini
Pružila se ruka
Darovalo joj Sunce
samo pregršt svjetla radosna

*

Iz dubina s algama u kosi
Tritoni prate Parke
Pušući u svoj nevidljivi mjesečasti rog
obalom trče jutrom opijeni
Stižu Parke da klupka povjesma sviju

*

I taj rubac bijaše crn
Crn
A ta tuga na njemu
onesviještna izblijedjela
i na suncu se samo čini
da je majka sve zaboravila
koliko je dlanova valova
preko hridi zapljusnulo

i s proljetnim kišama odšumilo
I sve je povezano
Veriga u krugu žalosti
i Krug izvan Verige vremena
Korijen i Rub čempresov
Tama i nasmijani Vrh
Bijaše rubac jednom crn
Crn
i staklila se tuga na suncu
A duša s bolom bez prebola
bez osmijeha u svijetu ostala

*

I krenu Mati u kraj nepoznati
da se nikad više ne vrati
Ostavila Uspomenu svojih riječi
i Osmijeh bez gorčine
opomenu Nade za te
kad te Sjeta i Gorčina prate
I ode Mati
U Vrtu ostadoše našemu
nezaliveni
tek propupali sunovrati

*

BALADA O GRADSKOM DJETETU

Iako Jutro vedro kliče
sve ptice znaju da susjedu je umrlo dijete
Te sive zgrade i zov sirena
i buka jutarnja svih vrsta vozila
i brige neke i radosti sitne
ne mogu da pomute nevidljive vode
na kojima plovi oleandrom ukrašeno dijete

Samo će Šutnja odlazak njegov pratiti
u čarolije i igre svjetla
Zatim će doći neka tmurna kola
da ga odvedu
i odvoje od majke
Majka će vrisnuti a otac tiho zatvoriti
siva
siva kućna vrata
Odvest će ga kola među druge
što u mrtvačnici čekaju odlazak svoj
Nad njom proliječu laste i hrane svoje mlade
Lepet krila suncem osvijetljen
dočekat će tmurna kola s lijesom
Onda će ga nepoznate unijeti ruke
i nježno postaviti među vijence
od cvijeća papirnata
Svijeće će zablistati
a sve će ovdje biti kao jučer
Ovdje nema sutra
Uvijek su siva i žalosna jutra
iako sunce sve obasjava i kliče

*

Iz Daljine radosno dušu zovu
drvoredi čempresa
Kliktava
nemirna duša
Beskrajnošću opijena
sa Suncem visina beskonačno grli

*

I sad koraci su tvoji
uz rub riječni zastali
Srh vodenih čipki

u oko ti uranja
i ti dišeš Slutnju skorog Proljeća
s kliktajima sunca
u vrbiku što se čovjekovu čudi pogledu
U samoći ste sami: Ti i voda . . .

*

I oko bit će besuzno
u vremenu stvorenom za plač
I bit će tijelo umorno
u danima sivim i gluhim
Što ćeš tada reći Njemu
S osmijehom Njegove ćeš dočekati korake
i kucaje jedva slušne vječnog sata

*

I zamišljen postaješ radostan
usred grobova nad kojima
srh čempresa huji
osvijetljen mirom što buja
potocima Svjetla blistava

*

I Zanos naš se odronjava polako
nečujno
Molitva bez ikakva romona
nošena kliktavim zvukom
večernjega zvona

*

Iz nepoznatih ponora dolete Dani
Slete na ramena
Teretom nevidljivim počnu da tište
tijelo nemoćno

Dušu što za Svjetlom vapije
nepoznati Lovac goni
progoni
u pomoć Očaj i Mrak zove
On skriven u lišću suncokreta bdije
Strpljivo trenutak čeka svoj

*

I kad si začas u Kruženju svom vječnom stao
nečim si me blistavim obasjao
al ja ne znam čime
Ipak ohrabren time
koračam putem zvjezdanim
tješeći se dahom mističnim
„Ljubavi što pokreće sunce i druge zvijezde..."

*

Idu
trče
i smiju se vode
i zovu u Dolinu na berbu cvijeća
Smamljivi mirisi optočili su srce nemirno

*

I dođoh na to groblje obliveno suncem
Dah me bujnih trava u krilo uspomena odveo
Opijen sklopljenih sam očiju lutao
kroz to carstvo mrtvih usnulih
Moj je Vergilije bio čempresov šum
Zbog njega otvorih oči
U još dublju tugu pozvala me nježno
sva radosna i blistava Pučina
Da sam Dedal bio
odletio bih bio ususret Suncu!

*

Iz daljine mirišu Kiše
Vodu bistru u amforama Dúge donose
O zar će putnik taj spasonosni dočekati dažd
i vodom njegovom ozeleniti sušu
što sve cvjetove truje i pali
Na raskršću Putnik je stao
doživljuje sušu i čeka blagotvornu kišu

*

I djetinjstvu je u Sjećanju nazdravio
U čaši ostale poneke kapi
Sad s usana odlijeću osmijesi
kad Srce znade:
Procvjetaju krajolici godine svake
a na groblju zavičajnom ponad mora
jedan po jedan
iscrvotočen poruši se križ

*

I gdje je veliki Dlan prepun pepela
Možda u žučnom stihu proroka Joela
što je nekoć klicao:
Vrati jedro modrinama
jer rasuti bokovi svih su tvojih lađa
Njih ni alge zagrlile nisu usred pučina!

*

Iako pred Dverima mojim
Osmijesi darivaju Tvoji
pelin umjesto ruža
u plamenu sjećanju
kroz požar uspomena
srce može moliti
Duša ožarena
klikće i ne može odoljeti

kad samo prema Tebi
dlanove svoje pruža

*

I dlanovi prazni
a Pučina šumi
Ti si na obali osamljen
***i smeli** su te doživljaji razni*
Osjećaš:
sunčanim Satovima
ocvalim suncokretima nad otocima
nekad sjajne klonule glave

*

I koraci katkad probude
kliktaje pokojne
radosne
ponosne
pa se vinu i okrune
vijencem trnovim tjeme Njegovo

*

I svjetionici
u suncu nasmijani pustinjaci
ljuljaju se suncem obasjani
Katkad i omjesečeni
budnim okom
svijetlim trakom
uspone valova hučnih traže

*

Još jedno zrno odroni
da Otajstvo duša shvati
na rubu usne Putnikove
kad nestanu osmijesi i boje

Vedrine
i tuge
ispod iste cvjetaju hvoje

*

Kad Tama svemu otme lik
i vrh se Čempresov u koplje pretvori
a korake ljudske sa zemljom izjednači
s Pučine Vjetrove doletjet će Ptice
Sve će se u prolomu šumova
uvući u svoje nevidljive spilje
i osvit čekati
O srce
bit ću kao kamen tamom i glazbom
nerazumljiva šuma —
tim povojem pokojnika povit

*

Ko Tobija putuješ i u sebi Joba tješiš
učeći ga zanosu iz cvrčkova pjeva
i samoći osamljena bora
nakrivljene krošnje na hridini rumenoj
Susret samo naoko isti u svim Proljećima
Voda Zaborava blaga vijest je u tim snima!

*

Katkad u ponorima srca tvoj zaječi glas
i dok Duša kroz Klasje luta
sluti da sad kläsa prepun zrnja klas
O divno će biti
osunčan stati blizu Tvoga skuta

*

Kroz lišće jablanova čudan drhtaj struji
i viđenje da su otprhnuli k onima
što uz trave su sjali

kad je živio zamišljeni Prah
u čežnji da te rodi
I valovi su mnoge šumnim imenom zvali

*

Kome Dúge navješćuju sunce proljetno
Svemu na vrhuncima osmjehuju se visovi
al najprije
pticama
pticama i samo pticama

*

Kad se ljubi ono
što je i od Ljubavi dostojnije
duša aureolu nad srcem stvara
Pod njom se srce nepoznata Anđela skriva

*

Kako da dlanovi prime tu glavu
tešku
sumornu
i njene ovjenčane snohvatice
kad odlutalo je srce u kraj nepoznati
susrevši na plovidbi tolike svjetionike
Sretna je duša kad dlanovi
premda su prazni
mogu da ko majka u krilo prime
tu glavu
umornu
sumornu
od vjetra žarkih nada šumornu
Možda su to ruke
što druge u plamsaju dohvatile nisu . . .

SONATINA MJESEČINI

Kome to ranim jutrom u očima
različci modri cvatu
i zašto on mačem svjetla oko sebe siječe

U mijeni svega oko sebe
sam ti ode kroz sunčani stup

Pred suton na grančice ruzmarina
umorni sliječu leptirovi

S visina pada mlaki mrak

Ogrnut si plaštem modrim

Utkao je netko zvijezde u rubove njegove
i zato krećeš u dolinu Zaborava

A noć dolazi
Trubači mjesečevi u svijetli zasvirali su rog

Hladni prsti tvojom kosom prolaze

To tmine sa planine
u maslinike i bajamike dolaze
Gotovo se gubi tvoje tijelo
i svi postajemo nevidni

Noć ispija srca i gazi povike

Očima se čini da nikad neće
nikad na zanose pasti modri Mrak

Ganut sklapaš oči
i ponovno vjeruješ u trenutke
što radosti zanosa donose
jer nevidljiv osmijeh iz daljina
u slapovima nemirnim
na sva stvorenja blagost svoju toči . . .

*

Kroz svjetlo mlako ljetnog sutona
zaplivali zvukovi večernjih zvonova
Odlutali su niz pučinu
izgubili se u purpuru
Prekinuli oni sve tvoje zanose
i sad ih vidiš gole i bose
Ipak
utješila zvukovima zvona
sve su tvoje strte zanose

*

Kad tim putem osunčanim prođeš
radostan zbog sunca
ti počinješ dozivati imena draga
Katkad Svjetlo ispuni nas stravom
više nego hladni Mrak
Dozivima tvojim ne odzivlje se nitko
Ti ipak dozivaš imena draga
i osmijehe njihove
i riječi ljupkosti pune
Promuklo je grlo tvoje
stopala su krvava tvoja
jer Sunce na te sipa svoju vrelu krv

*

Kroz suton zvono kliče
Oblak zvuka dušu tvoju obvija
Oblak bijeli od oluje odvojen
Zvuk zvona često samoću čedno krijepi
i zä zvukom se šire ruke
zanosi srca
svi obnevidjeli i gotovo slijepi

*

Kućica je staklena
duša osamljena
Odasvud gomile kamenja
zaista zla su znamenja
I srce bi se borilo
al kućica je staklena!

*

Kroz bujne krošnje šipci se crvene
Dozivlju dječje ruke drhtave
Nema u tom vrtu djece radosne
U gavranovu krilu spavaju im oči

*

Krug se vječnog Svjetla rastvorio odjednom
i Ništa se odvojilo s modrinama svima
pa zato ima Ptica koje krila nemaju
(blaženije tad su u zamišljaju svoga Leta)
U njihovu perju sunce zebe
omjesečen je njihov kljun
Često misle Ptice da su odletjele
po krugu nepoznata Ništavila
Ustave se samo kada ugledaju
na obalama nepoznatim
u Svjetlu ostavljen čun
I kad svijetli zatvori se Krug
poželjet onda će Srce
da Nepojamnom svemu
svoj stari vrati Dug!

*

Katkad slušna Zvona zvone
nad Zaljevom u kome Sunce tone
U tvom srcu kidaju se lažne spone
Lebdi ono nad suzama što ganuće rone
s Radošću jer odavna ga žele
Obvijen plaštem magle poput jele
ti vrhom slutnje Sunce slutiš
sebe u Svemu otkupljena ćutiš

*

Kad prestanu da šume vode
i utihne šuštaj grana
sve postaje nedostignuti san
o sanji viđenoj u šumi punoj Jauka
Šumore grane
i ti znadeš da ćeš otkrit oči Zorine
i s Jutrom nasmijanim poći
Ti ne pitaš kamo
Možda tamo gdje ne žubore vode

*

Lutam kroz blagogrimiznu svjetlost
sutonsku
Zadivljene oči vedrome se čude nebu
Oko mene je jesen i opada lišće
Osluškujem ko tat što je suncu krao pehare
rumenkaste svjetlosti
Čujem
gotovo uz posljednje taktove svjetla
kako se otkine s grane slijepi
grimizom obrubljeni list
Zadršće u visini i lebdeći se zaleluja
Ruka na samrti koja traži lice drago

Zatim tiho
i s uzdahom
poljubivši zemlju
osmijehne se nebu
da bi smiren smislom svoje kobi
ostao da vjetar čeka
(koji možda i neće doći)
da raznese njegovu bivšu zelenu dušu...

*

Ljepota najednom opila dušu
Pohvala te njena smjelo vodi
Pijan si i opijen od vina Zaborava
te ne slutiš da već kreće
sličan jedru nepoznatom Vjetru
Možda djelo novo slutiš!

*

Ljuljaška mojih uspomena
u nepoznatu vrtu
osamljena
okružena mahovinom
zna da uspavanka o Anteju živi
Katkad je samo jači vjetar dirne
i sve u njoj sluti da je opet stiglo Vrijeme
sa snom u oku kad se čini da ništa
gotovo ništa u životu ne prolazi

*

Moje srce gnijezdo
Neka je duša možda ptica radosna
što je u Proljeću davnom okrilatila
Zato joj Vedrine prate blistav let!

*

Mir taj hranu samo anđelima pruža
kad u duši kruže začas i izgube se umah

Ukaže se za tren Otajstvena Ruža
bljesne i srce kad svisne
bez ruha bijelog ostane
samo na putu što raskršće traži

Napitkom svojim Mir taj dušu snaži

*

Možda u vrhovima svih tih čempresa
Vječnost vječan sniva San
o spletenom vijencu
Bezbrižnosti radosne
Ti
Nepoznati
znadeš da ga samo Sunce búdi
i za utjehu mu šalje cvrčka svog pjevača
zatim Jesen i usklik galebova

Ipak
to što slutiš opet nije nego San!

*

Modrine nad tim cvijetom vapiju
nježnim cvijetom grmom okruženim

Bezbrižan cvijet
na dlan vjetrov glavu naslanja

Neizmjernost modrina
majčinski mu krilo svoje poklanja

*

Mnogo je toga u svakom srcu skrito
a staza Čežnje u nepoznato vodi

Oči u vedrine gledajući
nepoznatih ne boje se staza
Na raskršću gdje najšumnije su vode
a valovi najpodliji
duša često zastane
i začas križ svoj odlaže
Pjevača vječnog ona čeka
Taj o Svjetlu samo pjeva!

*

Možda ćeš
oče i umoran stići iz nevidljiva svijeta
O tko da oživi tvoj rasuti prah
Osluškujem tvoje pokojne riječi
i korak nekad tako brz
Očekujem
al u Mraku ni zvijezda nema
i stubište je prepuno guste pakline
Pišem slova ali ona šute
Čas je osvijetljene zbilje krute
I mrve uspomena dok u srcu kupim
ptica siva slijeće i otimlje ih duši
Pa ipak
ti umoran dođi
dok plamsaju još na stolu svijeće
da šutljivi nazdravimo sjećanju
Možda ćeš ipak večeras doći!

*

***N**ad modrinom svijetli trepte plaštevi*
More dozivlje srce
S dozivom beskonačnost se rađa

*

Nepoznati ugnuo si rame moje
i prignuo si glavu nespokojnu moju
al Srce moje ostalo je svijetlo
i duša puna žara

Ususret kroz Mrak
korača Zora i svijètli
premda Dan sumorni
izdajnički bude pijetli

*

Na zastoru svijetlu podnevnog sunca
pred crkvicom trošnom
u Dolini maslina
odjekuje vapaj vala izgubljena
uz kliktaj pokojne majčine riječi

*

Ni ti bez očaja u srcu nisi
da kamen na dušu baciš nečiju

Ubiješ li srce
svoju ti ćeš zadaviti dušu
Uvenut u njoj svi će pupovi

A srce je tuđe glasno vikalo
duša je brata tvoga klicala:
Zbog mržnje
podignuti vječni
sad se ruše svijetli mostovi!

*

Na djevojčino krilo rumen pada

Titraji su sunca koraci bolesnika

Oko njeno u njih gleda
i srce čipku za lijes tka

*

Na Dlanu zaborava pod tim čempresima
sjećanje oslušKuje korak tvoj
i sluti
usnuo je davno među ljiljanima
sa svim svojim osunčanim snima

*

Nad zrenikom morskim prostori radosni
idu
koračaju
sunčanim utrenikom

Ti zastaješ

Lagano stupa duša sama sebe noseći
breme teško sluteći
molitava što tek se u pupoljcima búde

*

Na povratku iz ustalasana kruga
ruke nose svijetlu dušu nečiju
na vrh staza što u nepoznato vode

Nevidljiva gnijezda
nad procvalim mirtama sjaju
očekujući ptice kojih nema

Ipak
zapjevat će cvrčak
prvu pjesmu proljetnu

Obnovit će sunce blistavo
čempresovu pjesmu zavjetnu

Za harfom ti ćeš poći
oslušKujući pjesmu radosnu
I koraci će tvoji kliktati
koračajući strmim stazama

U kršu pustom ti ćeš biti gost
tek sjena jedna
među zaplašenim kozama

*

Neshvatljiva i beskonačna
skrivena je tajna beskrajnosti tvoje
Samo katkad osvijetli je vječno Sunce
i kruh sladak biva
prepun čari zanosne vreline
Na tom putu začuđen staneš
Promatraš oko sebe i u sebi
te u svemu skrivena krila Beskrajnosti
tu svijetlu Pticu
što leti
a gubi se u prostorima
samo katkad vidljivim

*

Nagnut nad ponorom duše
prestao si kliktati svoje molitve
Osjećaš:
Svi cvjetovi ne donose plod
Ponekad zaplamsa žar
s ugljevlja patnji
pa se zatim utrne nemiran i blijed
Čini ti se:
Sad će zakliktati
možda u skrivenu poviku
zadnjem uskliku
dalekog prijatelja koji umire
sav
od
puhora sijed!

*

Ne izdjelasmo svirale za nas nove
iako velika rijeka ravnodušno teče
i nad njom se sunce
uz godišnja doba smije . . .

*

Osmjehnuo se Svibanj u drvoredu umornu
Slučajno s frule izgubio svoje
jedan napjev procvali
Gle
podigle ga satrte i klonule ruke
i pošle ususret Životu

*

Osluškuje duša
uronjena u ljepotu zvjezdana svoda
kako veseli delfini putuju
u krilu toplih morskih struja
s perajama na kojima titra
odbljesak srpanjskih zvijezda

*

Otkucava neslušni Sat
sporo otkucava svoju mjeru dalekoj Vječnosti
čarobno mutnim igrama šumova onih
što smo ih čuli od slomljena srha
umornih valova
Dugi
tamni prsti s dlana Sanja
u oči nam siplju baršunasti prah
Isprepleće se skriveni i zagonetni miris
tamnih ruža za radosti tamne
što granica im postaje sve uža

U klepsidri tvojoj zagušen vene
i gotovo umire
jedan spomen otvorivši bezglasna usta
Možda će mu sunce obasjati suzne zjene!

*

Otkupljuješ sebe
koracima što su samo tvoji
jer cestom dugom gaze

Na kraju Puta
osvrnuti se nećeš moći

Jedino ćeš znati
da od bezbrojnih koraka sastavljen
odavno put je bio tvoj!

*

Odmara se oko u sjeni čempresovoj
Odasvud brda guše žive
pa i malo groblje
gdje s ograde slušamo daljine

Doleti poneka ptica
da je pogled prati koji nešto sluti

Zatim objese se akrobatski oči
o napete niti električnih žica
i srce po njima sjećanja svoja niže

Sve to biva kao slutnja prije jesenskih kiša
kad oblaci će sumorni biti niže
sjetnoj duši mnogo bliže!..

*

Otkad si Ga svijesno pogledao
okrunjena trnjem
izmučena lica
srca probodena

i u Tajnu raširenih ruku ući htio
On okom sklopljenim prati tebe
u samoći i suhoći duše
na raskršću svakom
gdje i trava pati

On srcu poniženom
i kad plama nema u njemu
blaga postaje mati

*

O srce budi mirno
i pokrij sebe plaštem zaboravne boli

Tko može u samoći duha da odoli
Svjetlu što ga iznenada búdi?

*

Otvorit ćeš krletku prepunu golubica
kojih duša u Vremenu
cvjetove zvijezdama nudi

Prst drhtav zasun diže

Za tren u očima ptičâ slobode je plamen

Njen se znamen gubi u modrini

Sve će izletjeti one
u podne blistava sunca šutljiva

Već im krila u svjetlu trepte
Sve su tačka jedna u Vremenu

Ostalo tijelo
augur slijepi
satrto bez radosti na kamenu

Duša se s usklikom skrila
u Krajoliku gdje vremena nema

*

Odnijela oluja u svom krilu sivom
odsjaje Ljeta
Niz padinu u dolini masline
u vinogradima pustim s jugom nariču
S plamičkom pobjegla i duša
Krije majka čedo što je umrlo
Čempresi šume
Sutra će stići narikače Kiše

*

Oblaci vitezovi sutonski
usnut će na konjima
sa sedlima ljubičastim
i odjednom s pepeljastim plaštem nestati

*

SUTON U EMAUSU

O pođi s nama Nepoznati jer se smrkava
i jer lice tvoje blista sjajem sutona
dok naša uplašena srca
maglom tuge obvijena
posrću sve više

Riječi tvoje u dušu nam padaju
ko proljetne latice sve tiše
i gle nečujan je korak tvoj

O gdje si

Uđi pod krov s nama
jer sutonske već pljušte ljubičaste kiše

I dok ti sjediš za tren s nama
tvoja jednostavna romoni riječ

Kruh lomeći blistaju ti prsti

dok vino u peharu plamti sjajem Okrepe
A onda te naglo nestalo
Iščezao tvoj je ljudski lik
Oči obnevidjele tad su progledale
O gdje si
Na pragu smo i gle eno
osmijeh se mlađaka upleo u granatoj tisi!

*

O tko da u Noć ovu uđe
punu molitava buntovnih

Iz prikrajka osmjehuju se duši
pjesme s. Ivana od Križa

U smireno srce stih za stihom zjena ulijeva
...en la noche serena
con llama que consume
y no da pena...

*

Osmijeh u očima bit će jednom Uspomena
Drhtaj na suncu cvjetnih grana

Riječ slučajno izgovorena
Ruka od milovanja premorena
a na njenom dlanu zagonetni Pečati

U svili će prašnjave Tišine otkucati Sat

U njoj sve se živo smiruje
padajući u srce da ga Svjetlom ispuni

*

Oko nas treperav Dah
toplinom protkan sav
zova zvjezdanih visina

U Dolini se magle k visovima žure

Slute Poljupce Svjetla
i viđenje Dlana blagog i utješnoga

*

O gdje su Darovi za Putnika nikad viđena
gdje je jastuk mekih trava za glavu Njegovu
i kamen ravni za sjedalo Njegovo

U duši si svojoj krajolik jedan sačuvao
s osmijesima svih godišnjih doba

To daruj Njemu
a sam se rasplini

*

Oblaci pahuljnjaci
nad dolinom punom tame
svjetlo nose
ptici očiju žarkih

Slutiš
u zoru odjetjeli su gavranovi

Tuga crnog leta sad je uspomena

Možda tražiš usklik svijetla znamena
dok pahuljnjak jedan te zove
pjevajući da već ljubice cvatu
u vrbiku rosnom ove tamne doline

*

Prozebao jesenski vjetar
u drvoredu lišće suho raznosi

Čudnim šumom bakrenasti šume
platanovi listovi

Sjećaju se možda
sunčanih visina
i pjesme
brskutavih vodoskoka

(Zrinjevac, 1964)

*

Poslušala duša otkucaje kiše
i otišla u pohode djetinjstvu

Otkrila je samo osmijeh jedan
i prvo slovo zagonetke
što otkupljuje kao sjena čempresova

*

Pokupi zalogaje kruha posljednje
i usni mjesečinom opjevan
s radošću nekadašnjom očaran
premda se ruke u molitvi tresu
a s dlanova pepeo sivi
umjesto latica u beskrajnost leti

*

Požarom obvijen pod maslinama u cvatu
gotovo spepeljeno vidiš srce svoje

Zar čekaš vjetrove proljetne

Zaglušili valovi uši tvoje
i kucaj duše ne čuješ više

Možda Nausikajin osmijeh
sad u čempresovu krilu plače sve tiše...

*

Prsti tvoje pregršti su rašireni
Isprošeni darovi molitve jedne
mimo njih cure

Pijesak pun su vode često mutne
Kamo te u bezanosno molitve vode

*

Penjem se s njima mojim prijateljima
s tima čempresima
i znam kamo me vode
prem u lijesu nisam

Dok govorim oni šute

I jedno je i drugo pred Tajnom vječnom
nemoć buntovna

*

Pijane su oči zbog vedrine cvijeća
oslonile se na Srce
dok ono utjehu samo za sebe traži
tek osmijeh Slutnje
otkrivajući duši

*

Pohodio si me iznenada
Dlanovi Ti bjehu puni mraka
i sjete žalosne
muke one s Golgote

O tko mi svijetla Tebe ote
i tko tvoju bijelu svukô Ti je haljinu

Sav zaprašen sa sijenom u kosi
Rasipni dočekô je Tebe sin

*

Prepune pehare blistava sunca
izlio dan je na tebe

Zatim se je skrio
da te izdaleka prati
blaga oka puna sjaja
mlađaku sličan
što uz debla čempresova izmiče

*

Prošla je žena u crninu uvijena pokraj tebe
Koga žali ona
Možda Korake Nepovrata crna doziva

U Zemlju neku otputuje često
i bestjelesno luta

Uvijek je pri tom prate oči blage
sa gotovo izblijedjele slike
što je skrita i paučinom obvita
u dnu najtamnijeg
ožalošćena sobnog kuta

*

Plaštevi
plaštevi beskrajni i bijeli
srebrni plaštevi
zaljevom se prosuli

Ti toneš opčinjen i očaran
nečim što će drugi bolje izreći

Za tren Srce krenulo
putovima srebrnim

*

Pogledah u prolazu na raskršću Krista
Ugledah čvrsto pribijene
uz drvo njegove ruke
krvave i blijede
kako radosno zagrliše modrine

Kap po kap krvi bezglasno
kroz svjetlost pada
Zrno za zrnom čini koraljni niz
Bezbrojna su grla za tu ogrlicu!

*

Pogledao si u srce svoje
da vidiš
vode što teku iz Zdenca Njegova
i zrcale se bojom srebra blistava
Obuzet čežnjom
usplahiren si jecaj čuo
obliven blagošću Oka milostiva
I Nutrina je tvoje duše zasjala
Nisi bio sam:
S tobom koračao je nevidljiv za druge On
Korak mu je bio tiši
negoli je svijetle dječje kose pram

*

Procvali su svijetloblijedi klasovi svjetla
i drhti šumor vjetra u njihovu krilu
Sivi pogled mora oluju navješćuje
U daljini
trepti svaki svijetli klas
Valovi ko makovi klonulih ruku
ne dozivlju žala
Traže iz jednog djetinjstva
od svih zaboravljen izgubljeni glas

*

Razdrobljena duša u mijeni svoga Daha
s ushitom pobožno prati
nježan zvukovni rast
cvjetova plamnih

Obvijena paučinom Tuge više nije snena
Sva plamsa
izgara i gori
kroz glazbu Ludwiga van Beethovena

*

Samo katkad obnove se zanosi
u viđenju srca koje opijajući druge
često sebe nađe
Kolike teške muke na tom plovu
Drhtaji raspetoga Muka
i prigušeni dušu zovu
Sve su boli nanizane grivne oko duše
U vrijesu ona žednu sebe vidi
dahće
kiše čeka
i udarce olujna vala o hridi puste
Često se srce nad ponorom svojim ne stidi!

*

Slapovi bijeli
slapovi šumni
u suncu te zovu i mame
u tišine skromne tvoje
Njih nigdje nema
sve su to oluje!

*

Smrt tajnom svojom
u čovjeku iskreno ganuće búdi
Tad Samoća u duhu zadršće
odvajajući sebe iz osmišljenog sklada

Začas pamćenjem doziva
osmijeh lica ili glasne riječi

Možda i radosti druge
što su Jesen doživjele svoju

U tom trenu svako osjeća se srce
osamljeno
napušteno
Putnik noću u šumi
što ne nada se ugledat Svanuće

*

Skrivena glazba
u krošnjama breza
ponijela srce žalosno

Pust Vrt je i kroza nj magle se kradu
budeći grančice ocvala sljeza

U kamenitoj česmi
voda
žubori

Prizor se nekadašnji javlja

Majka u crnini
cvijet posljednji
pred kip Madone stavlja

*

Sklopio sam tu knjižicu
punu stihova bujnih
u kojima plaču riječi potresne

Nagnula se duša nad Ponorom
drugih pa i nepoznatih duša

I zjapi crna crnina

Cvjetovi hlape mirise opojne

Miris i osjećaj htjele bi požudne ruke
odnijeti u krilo nepostojanja
i zaboraviti žrtvu Antigoninu
i Hemonov krik

O Kreonte
iako Neptunu bude crni žrtvovan bik
olujno će more
potopiti i tebe i mene
i čitav ovaj tužno tužni splet...

*

Sunce visina korak prati tvoj
Ti bez drugih srce svoje upoznati nećeš
i ti Ljepotom bez krasote stvorenja
nikad opiti se nećeš

I što si sam kad spoznaš svoju bit
Možda u svemu samo jedan treptav nit!

*

Sve si suze ubacio u Šutnju

Zazvoniše zvona
zatim zašutiše ptice

Daljina siva ukrala im cvrkut

Grumen žarke nade moli u srcu

*

DIOGENOV OSMIJEH

Sjedim s djedom u zavjetrini sunčanoj
i slušam korake hučne bure hladne
Iz daljina urlik dopire
povik vedra Prosinca

Promatramo sjedeći
kako kroz maslinike
šeću hladni vjetrovi koraci

Stanu začas hukom ošamućeni
i bacaju lopte srebrne

Drhte suhe travčice
Tamo uz rub susjedova vrta
zeleni se ruzmarin

U njemu živo vrapci pjevaju
svoje pjesmice kratke u trohejima sunčanim

Zatim zaluta oko
na završak čempresov tamni
On se trese i naginje
okom tamnim vjetru čelo pomiluje

Šutimo dugo

Kad otvorih knjigu
odjednom djedovo se kupinovo zastaklilo oko
i on otpuhnuvši dva-tri dima iz lule svoje stare
nehajno mi reče: Ovdje nije zima! Zato knjigu
svoju sklopi i huk bure samo slušaj!
Pogledah ga začuđeno

Moj osmijeh odjednom nestao u njegovu!

*

Sve je učarano mekoćom nježne mjesečine
u sobi nad njegovim odrom
Prskanje svijeća probuditi ga neće

On putuje poštapajući se sjenom svojom
kroz šum nedozvanih voda

Ukrale su Nevidljive Sjene njemu sunce
Umrlo je proročko krilo gavrana njegova

Možda će ga neko daleko proljeće
pohoditi u uspomeni oronula prijatelja

*

Slijepi Zoru zovu kroz Noć zvjezdanu
Njihovo srce janje je spokojno
na obronku gdje vukova nema

Ipak na oblakovu krilu srce im spava
Klonula glava umornih leptira
usred nabujalih trava

Duša im je uspavankom uspavana
i šumorom šumnim rijeke Zaborava

*

Staklena je tvoja lađa
Za veslo imaš samo dlanove
a otuđen si srcem vječnom zovu

Zar vjetrove hučne ne čuje ti uho
u trenu kad si budan
a sve je drugo
snom obuzeto
gluho
gluho

Zar umoran korak Njegov ne čuješ
i zadihan dah
zbog hoda nestrpljiva za tobom?

*

Smirena samo začas otkrila je duša
svijetle snopove
u ponoru svome
ugledavši rosne cvjetove

Onda je Vjetar čula
kako huji hučno nad valovima
i odnosi je kao zvuci frula
iz skladbe nepoznata skladatelja

Tome se je zatim povjerila
zagrlivši svoje krho biće

*

SYMPHONIA PARENTINA II

Skroman je moj prozor
u istoj razini s pučinom:
Svijetao i radostan

O gdje su lica draga što nekoć su se blago
o njegov istrošeni oslanjala rub

Sad s njega čujem dah i mirišem pah
nošen mrmorom mora

Velika Daljina nudi blistavo ruho
kad je dnevno uho umorno od štropota misli

O skromni prozore
otac se je na tebe oslanjao
i često gledajući svijetle zore
tek slutio je što mu govori more

U dvorištu presahnula naša bolesna česma
i odrvenili se svi grmovi ruža
Samo je pitos stari iz Eufrasijeva vremena
pun pokojnih i pokošenih trava

Pučino utjeho beskućnih putnika
o ti vrelo nepresušno
nek zasja sada tvoj sutonski rub

Raskošno je svjetlo razasuto

O da bi se sporije smračilo njegovo lice
kad umoran galeb
iz daleka svojim mladim leti

O nek mu barem još vidna bude staza
a meni njegov umoran let
dok ne stigne u gnijezdo do one sure
rujem oblivene litice

*

Krenule fanfare svjetla iz čempresika
razlivši smireno grimizne boje

Na pučini ostavile Nerejide
rumene plašteve svoje

Odoše gole u dubine
Nestadoše svjetlom ogrnute

Utvare svjetla u dubine hitno kreću
i sve grli pomamni doziv lelujavih alga

Još nad nama se njiše veliko zvono svijetlo

U dubinama se grle sa sinfonijama tišina
zvučni napjevi sunca

Srdačni napjevi bratstva
taj blistavi ne čuju finale

Nevidljivi Zanos opio mi oči

Zato ću ostati ovdje
i moj doziv bit će slušan samo meni

Izgubit će se moja smrtna sjena
kad Noć zvjezdana počne da po rosi
osamljena u Nepoznato kroči.

(Poreč, 1960)

IN MEMORIAM VLADIMIRA KOVAČIĆA

II

Šumno zovu trave bivše gledaoce sunca
Uzalud u srcu im búde cvrčkov pjev
I zašto zovu oplakani zovin cvijet
koji rasut plovi niz dlan bistra potoka
Odletjeli su zvuci na krilu lastavica
Poslušaj:
Zvona zovu druga zvona
i zvukove bivše
Slušaj:
U boricima šobonje kiše
To zovu Zore zovin cvijet
Kažu one:
Sve drhtaj jedan radosti je u sunčevu oku
Ipak u duši maglena jutra
čedno buja sunčev trak!

*

Široka pjesma rijeke zašuti pod mostom
jer smrtonosne vezove ne vezu više virovi
Radosne su usne samo
a drhtave jedino ruke iscrpljene postom
Tko vidi slutnje kao krugove
odluta u djetinjski svijet
zimskim prestrašen suncem
da srce zlatnim Lancem okuje
Široka pjesma rijeke iznova pjeva
i virovi dalje čipku svoju
ravnodušno pletu

*

Trenutak Večeri je blage i smirene
kad šišmiši u suton izlijeću
U obližnjem boriku neka djevojka pjeva
Čežnja njena drhti u nejaku glasu
Drhtavija od sjaja prvih ljetnih zvijezda

*

Te usne mole a ne znaju što da izmole
Te oči čempres vide
kako kroz Suton ide
tiho i sporo u šumu zvjezdana praha
Gluhe ribe
kucaj srca pobijeđenih
nijemo sad osluškuju

*

Ti šapćeš tajnu mojoj duši
a ona je daleko otputovala
i mene je napustila
Gnijezdo sam bez nade u rano proljeće

*

Taj put je strm što u Dolinu smrti vodi
za one što sa cvijetom u ruci po njemu idu
i s osmijehom sunčanim
u srcu se smiju

*

Te su Tvoje riječi čarobna prizma
svjetlije i jasnije od želja moga duha

A kad siđe u snopu blještavom
tajanstvena harizma
grozotu ti ćeš moga vidjet dna
i dobrostiv dati da otvore se dveri sluha
za glazbu Svjetla beskonačnosti opojne

Te ruke i te oči neće biti zdvojne

*

To krik je možda u mjesečastoj noći
Čovjeka koji u knjigama mudrost našao nije

Na lišće srebrn pada mir
i dah sjena sa planina

Osamljen čovjek iz sjećanja svojih pije
teško vino
piće Zaborava
onih što hrabriji su nekad bili

*

Taj poklik u noći
taj grcaj Palinura kormilara
što umire sa zvijezdama u očima
korake tvoje prati
dok se klupko Zaborava grči
u krilu nevidljivih Suđenica

*

Tajanstven i svijetli vodio te Zvuk

Koračao si tragom Anđela nevidljiva
k izvorima čistih voda

Njihov čaroban očarao je tebe huk!

*

Ti si sličan travi
bujno rasteš po tom pijesku
kroz te gluhe dane

U beskišnim danima prkosiš suncu
Prokleta je od Davnine tvoja žeđ
Ipak
ti osvajaš tlo
sve taj pijesak prezreni
al uporno i polako
grobnicu Prolaznosti spremaš!

*

Tko tajnu vjetrova daha znade
što na ljiljanovu odmara se obrazu
onesviješten od bljeska sunčeva

Zar probuditi se neće
kad u žitu
osmijehom makova bude zvan!

*

Tvoja ruka puna svjetla na mome je ramenu
davno bila drhtava
a s njena probodena dlana
izlila se milost radosti

*

Taj kutić pun sjaja i ruja
sličan rebru Njegovu
iz kojeg je protekla krv i voda
ustavio zaplašena tebe
usred besciljnoga hoda

Ti si začas stao usrećen
zbog blagosti Vječnosti
samom sebi neviđen

Počeo si Svjetlo dijeliti
da na kraju razdaš sve
pa čak i svoje male sne

*

Tvoje i njegovo srce
prepuno darova besmrtnih
nepoznata Putnika iz kraja
zvijezda neugledanih

I vaša srca i sva druga
mostove svijetle traže
s obala ovih gdje cvjetaju perunike divlje
čekajući Njega da životvornim oživi dahom
i vedrinom protka rumen koja tek sviće!

*

***U** plamu onom što srce tvoje spaljuje*
u svijetli vodeći te dan
na pepelu tome i od pepela toga
ti gradiš ljestvice čarobne
i penješ se visoko

O Svjetlo kako si daleko!

*

Uzrast ponosan
i visok
a kroz tolika niska vrata
Čovjeku se provući treba

I
čempresov ponos gine
kad koljeno pred vjetrom svine!

*

U ponoru jedne Duše radosne
cvjeta molitva

Oba dlana
drhtava i plaha
kroz Suton u Vječnost Srce nose

*

Učiš me da oči sklopim
kad suhoća ispija klonulu dušu

Gledajući raspeta Tebe slutnjama se svojim
ravnodušno predajem

Trenutak sličan kraju cvrčkova pjeva
kad u srcu zbunjenom nešto ostaje

I tad mi se čini da si svoje raskriljene
prema meni pružio ruke
sa željom da srce otmeš moje
i zavitlaš njime u prostore svijetle

Ipak
trenutak sličan to je kraju simfonije
sunčeva pjevača

*

U
dušinoj su sjeni
samo
živi
otkucaji osmijeha

U
njenoj nevidljivoj kopreni
nestalo
utonulo
jedno drago lice

*

U svom tamnom krilu iz daljine
oblak kišu nosi

U krajolik sunčani sad se žuri
da čemprese i masline
plaštem sivim obvije
i tmurnom tamom svako srce živo svije

Tmurnom tamom tom o svjetlu sanjom
U dalekim selima već nestaju zvonici
maglom bijelom obvijeni
Šobonjenje kiše utišalo je srca
jer u kršu čatrnje se pune
utjehom za životinje
biljke i ljude

*

U ponoru duše poklik
na usni šapat jedva slušan
s pogledom začuđenim
u mjesečastu noć

*

U noći čuješ kliktaj valova morskih
te začas pomisliš:
Utamničeno pjesmu sebi pjeva!

*

U jezgri duše nerečeno plamti
Čekići dana u ljusku nestrpljivo tuku
Htjeli bi oni da oklop njen nevidljiv svuku
Srce ipak zavjete svoje pamti:
U onom što je naslućeno sva se tajna skriva!

*

U crnini
oči traže svijetli Kut
Dug
i suzan žalosti je Put
a majčin u magli danâ
nestao je crni Skut

*

U brodolomu ruka pružena
za brodom
drhtava i zgrčena
a na njenom dlanu tinja molitva

*

U sjenama stoljetnih tisa počiva jedan san
U njemu ključ je ovijen srebrom paučine
za kovčežić od rumenkaste sandalovine
u kome prah je kao strah pjesama mnogih
iz dana što su umrli davno na putu neznanom
putujući stazom strmom do Doline smrti

*

Utisni Pečate svojih utješnih Osmijeha
na staklenim odrazima jablanova u vodi

Ponijet će ih
u nedorečenom Dahu Zaborava
sumorni Daktili struje potočne

Od Proljeća pjevaju svi ti valovi
kad god sjedim u Sjeni jablanova
i pitam utješen jednostavnošću Istine
što napola je otkrivena u Odbljesku modrine

*

U Tišinama zašumjela slutnja
nevidljivih krila

Oči Čovjekove sklopljene
valovi srebrni smireni

Uzdah srca samo duši slušan:
Sve će nevidljiv odnijeti Tat
jer trajno sluša

kako šumi podsunčanik Vjetar
dok navija uspavanih dana Sat!

*

Uz staze života
naslagano leži kamenje

Svaki kamen
duša je jedna

O
gdje je tvoja
Na dnu gomile srce dušu traži
taj kamen
neoklesani svoj

*

U sivoj šumi siva proljeća
sivilo pepela
po duši tvojoj siplje nepoznata ruka

Gdje su radosnice suze

Osušili ih vjetrovi
u sivoj šumi siva proljeća

*

U sobi u kojoj je preminuo moj otac
spremljena je čedna gozba
Samo smo trojica i govorimo tiho
dok se od vremena na vrijeme kucnemo
nazdravljajući prošlim koracima

Tako se uz cilik čaša tiho osmijehne
iz prikrajka zasjenjena
sjena duše pokojnoga oca

I nakon karmina šutljivih odoh u vrt

Zbunjeno je srce pratila sjenovita duša
i sjela sa mnom u suhu sjenu
granata i procvala oleandra...

*

Već si prije svanuća
i
cvata tvojih molitava
s dahom pobožnih cvjetova
kroz sjenu trošnu prošao zvonika
sa čudnim zvukom u srcu

Zatim
na rub si nekog groba sjeo
u sjenu gustu čempresovu
i
pozdravivši sve Daljine
za tren
ti si osjetio pelin svog Ganuća

*

Velika rijeka života zaista teče
i nad njom nije Zaborava dah
na ono što smo slušali

U sjećanju oglašuje se Jeka:
Plovili smo kao cvjetovi niz rijeku
izgubismo na riječnom dahu svijetlome
svirale i napjeve svoje

Velika je Sjena s maglom nestala
Sunce kliče
i lišće trstika još jače šumi
radosnije šušti i pjeva

Nad svim je modrina
a mi ubrali nismo
trščane svirale nove
jer Dah njihove smrti darovasmo Tuzi

U nama tiha bol
s mrakom Sutona iznenada niče

Velika rijeka života teče
Nepoznati povici ptica zrakom lete

Zar nismo rodna zemlja u kojoj velike vode
grudu po grudu odnose
tope ih i mrve

Nad trstikama modrine blistaju
To jedina je naša utjeha
jer ruke su nam nemoćne
a preteška vesla za zanose potresne

*

Vedro
svijetlo Jutro
radosno
i
nevino
nad čempresima kliče

Pehar svijetli
iz nepoznatih ruku
pun blagosti
i
blagoslova
modrinama kruži

*

Zaboravili na zvijezde u noćima gradskim
U očima tih ljudi papirnati cvjeta cvijet
Gorčina korake im prati

Gdje je sitost za sva čula njihova

Siva Zora razbuditi ih ne može
ni miris kruha
što iz skrivenih pekara dopire

Rana zvona za ta srca uzaludno zvone
Ne lome im duše

Osamljeni ljudi
sami ljudi
što su ih zaboravile zvijezde
u noćima tamnim
u noćima gradskim

*

Za trenutak samo jedan
zadrhtat će korak drhtav tvoj
kad sva se svjetla utrnu

I
sve će biti viđenje radosno u suncu
jednog Jutra olujnoga proljeća

Koraci će tvoje Duše
iako je staza strma
na krilima najradosnijega Psalma
u Plamenove zaći Gorućega grma

*

Zagrlit ćeš svoju bol
i samo usne će se za plač zgrčiti
a oči bit će suhe

Čempresi vitki i ovog zapjevat će Proljeća
nad dušom tvojom u Beskonačno uronjenom

Zar ne čuješ kako tebe čedno zovu trave
i nečiji kliče glas
što srebrnom bojom lomi
sve hljebove Zaborava u vodi potočnoj

*

Zatamnili jastrebovi oblak radostan
Taj iz Daljina kliče:
— U krilu su mi gromovi!

*

Znamo
Odjedrit će glasovi svih utopljenika
kroz modrilo i sivoću bure
Kad dolete
na sijedu majčinu kovrčicu
rodit će suze
i
molitvu nijemu
slične dahu čempresovu

*

Zanesen u trenutku
i samo vječnosti doživjevši dah
stvarnosti se više ne sjećaš
Utonuo si i nestao sam
sa zvukovima svima
što u vremenu se izgube
i tragom nepoznatim nestanu
U neizmjernom izginu kad nas opčine

TON SMERDEL književno stvara od 1922., kada je objelodanio svoje prve radove. Od tada objavljuje u mnogim domaćim i stranim listovima i književnim časopisima: pjesme, feljtone, eseje, studije i prijevode (*Zora-Luč, Hrvatska prosvjeta, Hrvatska revija, Obitelj, Južni pregled, Filologija, Republika, Kršćanska sadašnjost, Živa Antika, Kolo (Mat. hrv.), Platon* (Atena), *Vita Latina* (Pariz), *Il Casanostra Recanati,* (Italija).

Njegov je književni opus dosta opsežan u stihu i u prozi. Svoje lirske pjesme na hrvatskom jeziku objavio je u zbirkama: *Iz moje korabljice (1940), Drvorezi (1942), Duša u plamenu (1945) i Epitaf (1964).*

Pjeva i na latinskom jeziku. Od 1961. tiskao je pet zbirka latinskih lirskih pjesama: *Urna Parcarum* (1961), *Pontes lucentes (1962), Cantilenae (1965), Palmae solis almae (1966) i Cantilenae cupressorum (1967).*

Iz područja esejistike objavio je tri knjige: *Borba za sklad* (1943), *Susreti s knjigama i piscima* (I-II, 1944) i *Stvaralačka radost* (1945).

G. 1966. tiskao je uspjelu romansiranu biografiju: *Roman o Giacomu Leopardiju.*

Obilan je njegov prevodilački rad. Prevodio je sa starohelenskog, novohelenskog, latinskog i talijanskog jezika. Preveo je i objavio: Pindar, *Ode i fragmenti* (1952), Musaios, *Ljubav Heroje i Leandra* (1954), N. Kasantzakis, *Doživljaji Aleksisa Zorbasa* (1955 i 1962), te Seferis, *Lirika (bilingvističko izdanje,* 1964).

U *Antologiji svjetske lirike* (1956 i 1964) i *Antologiji svjetske ljubavne poezije* (1968) objavljeni su njegovi brojni prijevodi. U knjizi *Sto najvećih djela svijetske književnosti* (1962 i 1964) preveo je odlomke devetorice antičkih pjesnika i napisao komentare. Od pjesnika G. Leopardija preveo je gotovo cijeli njegov opus: *Dijalozi i eseji – Operette morali* – (1961) i *Lirika (Canti,* 1963). Još je potrebno spomenuti prijevode iz *Palatinske antologije*-epigrami (izbor od 168, 1960), Sapfa, *Lirika (cjelokupni opus* – 1961) i antologiju starohelenske lirike: *Orfej i Pan* (1964), te antologijski izbor iz suvremene neohelenske poezije (18 pjesnika) objavljen u časopisu *Republika – 1964.*

Da bi se bar donekle mogao shvatiti ovako raznolik, opsežan i sadržajan književni rad, potrebno je istaknuti da je on svoje rano školovanje primio iz bogate baštine klasika. U tom raspoloženju pojavila se nutarnja potreba stvaranja u stihu i u prozi. Iz istog poticaja nastala je disertacija iz filološko-estetske problematike *Aristotelova tragična katarsa.* Intenzivno proučavanje starohelenske, latinske i bizantske književne baštine, osobito lirike, zatim velikih predstavnika kasnijih književnih ostvarenja, koji su iznikli na tlu antičke ostavštine, posebno Leopardija, Smerdela je odvelo u detaljnu estetsku problematiku.

U tu svrhu mnogo je putovao te živio u Grčkoj i Italiji. U sličnom pravcu tekao je i njegov profesorski rad (Sinj, Bijeljina, Skopje-filozofski fakultet, Zagreb), pa i desetogodišnji rad u Leksikografskom zavodu.

Njegovi prozni i pjsnički radovi izražavaju težnju da se povežu duhovne vrednote antike, blago humanizma i samosvojni izraz naše epohe. On je proučavajući klasične pisce brusio vlastiti izražaj slijedeći svoj stvaralački nagon.

U lirskom stvaralaštvu uvijek povezuje čovjeka sa zemljom, ali ne u smislu dovršenosti. Perspektiva trajnog lirskog dijaloga uvijek je sveobuhvatna i neomeđena Vječnost.

Zavičajni krajolik prisutan je trajno u njegovoj poeziji (r. u Silbi, na istoimenom otoku, 1904), a taj svojom mediteranskom ljepotom dočarava čitaocu posebnu lirsku osebujnost.

Koncizan je u lirskom izražaju. U njegovoj je poeziji uvijek prisutna težnja lirskog stvaraoca da oblikuje na svoj poseban način poetsku sliku povezujući je s ritmičkom cjelinom pojedine pjesme.

Ton Smerdel je naš jedini živući latinski pjesnik. Stručnjak za neolatinsku poeziju J. Ijsewijn izrazio se u svojoj knjizi *Neolatinska poezija* XX st. veoma pohvalno o njemu, kad je napisao da je *najizvorniji neolatinski pjesnik naše epohe.*

Moji psalmi kao zbirka označuje u njegovoj lirici poseban izražaj, a to je težnja ljudske duše za smirenjem u *Istini.* Čovjekova je katarza otkupljenje duše i srca kroz *Ljepotu.*

Ako mu bude sreća sklona da što skorije objavi svoje prozne i poetske rukopise, te još neobjavljene prijevode, onda će sigurno njegovo stvaralaštvo i čitav književni rad dobiti na svojoj cjelovitosti u sadržajnoj, kreativnoj, oblikovnoj i originalnoj posebnosti.

Travnja, 1968. *Mirko Validžić*

SADRŽAJ

Blistaju 3
Beskonačnost jutra
Bit je praha
Boli ta rana 4
Bio si daleko
Bolest mu je tijelo
Cvatu propupali 5
Čempresi
Često se odmorilo
Čini se da
Često po danu 6
Davno je odletjelo
Dolaze li
Duga je staza
Duh Tišina 7
Guste kiše
Gorčinom
Grgolji
Gle 8
Htjela ruka
Iz dubina
I taj rubac
I krenu Mati
Balada o gradskom djetetu 9
Iz Daljine 10
I sad
I oko 11
I zamišljen
I Zanos
Iz nepoznatih
I kad si začas 12
Idu
I dođoh
Iz daljine 13
I djetinjstvu

I gdje je
Iako pred Dvorima
I dlanovi 14
I koraci
I svjetionici
Još jedno zrno
Kad Tama 15
Ko Tobija
Katkad
Kroz lišće
Kome Duge 16
Kad se ljubi
Kako da dlanovi
Sonatina mjesečini 17
Kroz svjetlo
Kad tim putem 18
Kroz suton
Kućica je staklena 19
Kroz bujne krošnje
Krug se vječnog Svjetla
Katkad slušna Zvona 20
Kad prestanu
Lutam 20
Ljepota 21
Ljuljaška
Moje srce
Mir taj 22
Možda u vrhovima
Modrine
Mnogo je toga
Možda ćeš 23
Nad modrinom
Nepoznati 24
Na zastoru
Ni ti bez očaja
Na djevojčino krilo
Na Dlanu 25
Nad zrenikom
Na povratku
Neshvatljiva 26
Nagnut nad ponorom
Ne izdjelasmo 27
Osmjehnuo se
Osluškuje duša
Otkucava neslušni Sat
Otkupljuješ 28
Odmara se oko
Otkad si Ga
O srce 29
Otvorit ćeš krletku
Odnijela oluja 30
Oblaci
Suton u Emausu
O tko da u Noć 31
Osmijeh u očima
Oko nas
O gdje su Darovi 32
Oblaci pahuljnjaci
Prozebao
Poslušala duša 33
Pokupi zalogaje
Požarom obvijen
Prsti tvoje pregršti
Penjem se 34
Pijane su oči
Pohodio si me
Prepune pehare
Prošla je žena 35
Plaštevi
Pogledah
Pogledao si 36
Procvali su
Razdrobljena duša
Samo katkad 37
Slapovi bijeli
Smrt tajnom svojom
Skrivena glazba 38
Sklopio sam
Sunce visina 39
Sve si suze
Diogenov osmijeh
Sve je učarano 40
Slijepi 41
Staklena je
Smirena

Symphonia Parentina, II 42
In memoriam Vladimira Kovačića 44
Široka pjesma
Trenutak Večeri 45
Te usne
Ti šapćeš
Taj put
Te su Tvoje riječi
To krik je možda 46
Taj poklik
Tajanstven
Ti si sličan travi
Tko tajnu 47
Tvoja ruka
Taj kutić
Tvoje i njegovo srce 48
U plamu onom
Uzrast ponosan
U ponoru
Učiš me 49
U dušinoj su sjeni
U svom tamnom
U ponoru duše 50
U noći
U jezgri
U crnini
U brodolomu 51
U sjenama
Utisni Pečate
U Tišinama
Uz staze života 52
U sivoj šumi
U sobi
Već si prije 53
Velika rijeka
Vedro 54
Zaboravili
Za trenutak 55
Zagrlit ćeš
Zatamnili jastrebovi 56
Znamo
Zanesen

O piscu ove knjige 57

U ovom nizu dosad su objavljene slijedeće knjige:

1. *Ante Jakšić*
   Pjesme o Sinu Čovječjem 3,00 din
2. *Đuro Sudeta*
   Molitve — — — — 3,00 din
3. *August Đarmati*
   Na putovima vječnosti 3,00 din
4. *Ton Smerdel*
   Moji psalmi — — — 5,00 din